

Instruks for tilsyn i branchen: Praktiserende læger og speciallæger

At-intern instruks nr. 4/2007

Ressortenhed: VG

Oprettet: februar 2007

Senest revideret:

Emne og baggrund

Praktiserende læger og speciallæger er emnet for denne instruks. Den skal ses som et supplement til vejviser 47, Praktiserende læger, tandlæger, fysioterapeuter m.v. Dvs. at instruksen primært beskriver emner, der ikke allerede er beskrevet i vejviseren.

Formålet med tilsynsinstruksen er at orientere om særlige forhold samt opstille en fælles ramme for gennemførelse tilsyn indenfor praktiserende læger og speciallæger.

Kendetegnende for de to delbrancher er, at langt størstedelen af klinikkerne er små med 1-10 ansatte. Vær opmærksom på, at praktiserende læger og speciallæger som hovedregel er selvstændige. Praksisreservelæger og uddannelsesamanuensis er en undtagelse, idet de som led i deres uddannelse er ansat i en lægepraksis i en periode. På klinikkerne vil gruppen af ansatte typisk bestå af kontorphonale, rengøringspersonale, sygeplejersker, bioanalytikere, praksisreservelæger m.fl.

Delbranchen speciallæger indeholder mange forskellige grenspecialer, som fx. øre-næse-halslæger, øjenlæger, psykiatere, gynækologer, hudlæger.

Det materielle arbejdsmiljø indenfor praktiserende læger og speciallæger fordeler sig på en række typiske funktioner, fx. den lægelige behandling, kontorarbejde, sygeplejearbejde, laborantarbejde, rengøring.

Særlige forhold vedr.: Aflønning

Aflønning af praktiserende læger og speciallæger sker efter en overenskomst mellem lægernes organisation og det offentlige. Den enkelte praksis (almen eller special) er tildelt et ydernummer, som giver ret til efter overenskomsten at sende regning til den offentlige sygesikring.

Særlige forhold vedr.: Praksisformer - Praktiserende læger

Almen praksis kan drives som

- enkeltmandspraksis (=et ydernummer) eller
- kompagniskabspraksis (flere læger ejer praksis sammen og har fælles patienter)

Både enkeltmandspraksis og kompagniskabspraksis kan få tilladelse til delepraksis. Det betyder, at der må være en ekstra læge i praksis, men til gengæld skal der lukkes for patienttilgang.

Der kan etableres samarbejde mellem flere praksis, så man fx har et fællesskab om klinikpersonale og klinikudstyr. Hver praksis har fortsat sin egen patientkreds. Hvis samarbejdet også indebærer, at man deler lokaler, kaldes det for samarbejdspraksis, dvs. man har hvert sit ydernummer, men fælles om f.eks. personale og lokaler.

Hvis der er tale om et samarbejde mellem flere praksis, som er beliggende på hver sin adresse, kaldes det for netværkspraksis.

Særlige forhold vedr.: Praksisformer - Speciallæger

En fuldtidspraksis er defineret som en praksis, der kan drives på fuld tid. Det er ikke muligt samtidig, at have fuldtidsbeskæftigelse i andet regi. Endvidere findes der etiske retningslinier for fuldtidspraktiserende speciallægers bibeskæftigelse. En fuldtidspraksis kan desuden drives som en delepraksis, dvs. at to eller flere speciallæger sammen driver og ejer en fuldtidspraksis. Det er i den forbindelse en forudsætning, at mindst én af speciallægerne ikke har fuldtidsbeskæftigelse ved siden af.

Deltidspraksis er, som navnet angiver, en praksis, der drives på deltid. Det skal dog bemærkes, at der for deltidspaktiserende speciallæger ikke er krav om anden beskæftigelse. En ændring af praksisformen kræver godkendelse af kommunen/amtskommunen.

En overlægepraksis er defineret som en 3-timers praksis på et sygehus i henhold til overlægeaftalerne. Overlægepraksis med adresse på et sygehus kan ikke overdrages, men er knyttet til selve stillingen som overlæge. Det vil sige, at når en speciallæge ikke længere har en stilling som overlæge på det sygehus, hvor speciallægen har sin praksis, er der ikke mulighed for at fortsætte arbejdet i den pågældende speciallægepraksis. Det skal i forbindelse med ovenstående bemærkes, at der for enkelte praksis kan være givet tilladelse til, at praksis flyttes ud fra sygehuset.

Instruks

Særlige bemærkninger vedr.: Velfærdsforanstaltninger

Som udgang skal der på lægeklinikkerne være et toilet, som er forbeholdt personalet. Hvis klinikken kun har ét toilet, som både bliver anvendt af personale og patienter, skal der være truffet effektive foranstaltninger, som sikrer, at det er sikkerheds- og sundhedsmæssigt forsvarligt for de ansatte at anvende toilettet.

Særlige bemærkninger vedr.: Brugsanvisninger

Der er ikke krav om leverandørbrugsanvisninger for lægemidler.

Der er krav om arbejdspladsbrugsanvisninger for lægemidler, som opfylder kriterierne i § 2, stk. 2, nr. 2-4 i bekendtgørelse om arbejde med stoffer og materialer, og som håndteres af de ansatte. Kan fx være hormonindsprøjtninger (østrogen), svampemidler (til behandling af forskellige svampesygdomme) eller brug af stenkulstjære (til behandling af visse hudsygdomme). Vær også opmærksom på diverse desinfektionsmidler (fx sprit, rodalon og jod).

Særlige bemærkninger vedr.: Giftmeddelelser

Læger skal ikke have giftmeddelelser til giftige stoffer og materialer, som fx formaldehyd.

Særlige bemærkninger vedr.: Speciallæger

Anæsthesigasser kan bl.a. påvirke centralnervesystemet. Det kan udgøre et problem i forbindelse med operationer, og der skal være den nødvendige ventilation.

Kirurgisk røg (diatermirøg) skal fjernes ved punktudsug og så tæt ved kilden som mulig. Den udsugede luft skal ledes til det fri.

Lasere, der anvendes til medicinsk brug, er som hovedregel klasse 4 lasere, den potentielt mest skadelige kategori, og der skal anvendes øjenværn.

Særlige bemærkninger vedr.: adgangsforhold for handicappede

Vær opmærksom på adgangsforholdene for handicappede patienter, da det kan være et område, hvor der er en fælles forpligtigelse i forhold til at sikre forholdene for de chauffører, reddere eller vognmænd, der transporterer de handicappede til og fra lægen.

Nedenfor er en liste af alle emner, der er særlige for praktiserende læger og speciallæger. Ved tilsyn i

branchen skal disse som minimum checkes.

Emner	Beskrivelse og eksempler, der ikke fremgår af vejviseren
Ergonomi	Arbejdsstillinger fx ved sårbehandling, skrankearbejde, skærmarbejde, laboratoriearbejde samt operationer og undersøgelser.
Psykisk arbejds- - miljø	Se vejviseren.
Hudbelastninger	Se vejviseren.
Kemi	Formaldehyd er kræftfremkaldende og bruges til fiksering af vævsprøver, der skal sendes til analyse. Dette betragtes som laboratoriearbejde og skal udføres i lukket anlæg. En lille sugeboks (mindre end et stinkskab) er accepteret som "lukket anlæg".
Biologi	Når man behandler patienter, er man særligt udsat for smitte fra ekskretorer og sekreter som sput, blod, urin og afføring. Endelig kan der være tale om udsættelse for luftbåren smitte.
Ulykker	Stik- og skæreskader. Der kan bl.a. være risiko for at stikke eller skære sig på suturnåle, skalpeller, kanyler og knoglesplinter. Centrifuger til erhvervsmæssig brug skal underkastes et eftersyn mindst én gang om året af leverandøren eller en anden sagkyndig. Centrifuger skal desuden være udstyret med en tvangsbrydende låseanordning. Låseanordningen skal fungere uafhængigt af eventuel strømafbrydelse.
Indeklima	Passiv rygning i venteværelse, hvor der samtidig er åbent til kontor, modtagelse o. lign. Træk og kulde ved skranken.

De, der er med fed er også med i vejviseren.

Typiske reformreaktioner

Psykisk arbejdsmiljø

Manglende vilje eller evne til løsning af psykiske arbejdsmiljøproblemer.

Sundhedsskadelig luftforurening

1. manglende effektiv mekanisk ventilation ved brug af anæstesi-gasser eller diatermi
2. procesudsugte luft recirkuleres, således at den udsugede luft fra den forurenende proces føres tilbage til arbejdsrummet, fx ved diatermirøg.

Ved forebyggelse af ulykker

Ved fx centrifuger uden tvangsbrydende låseanordning.

Indeklimaproblemer med dårlig luftkvalitet

Hvis lokalerne er udsat for en meget stor belastning, fx fra rygning og luftkvaliteten er dårlig.

Links til relevant vejledningsmateriale vedr. praktiserende læger og speciallæger

[Ressourcested om stikskader](#)

[Sundhedsstyrelsens redegørelse og vejledning om forebyggelse af latexallergi](#)

Arbejdsmiljøweb (arbejdsmiljø på operationsstuen)
Arbejdsmiljøweb (vold og trusler)

I krafttræden

Straks

Vedligeholdelse

VG har ansvaret for vedligeholdelsen. Instruksen vil som minimum blive eftersat, når branchen er screenet færdig.